

“ไร่น้ำนางฟ้าไทย” สัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่

ไร่น้ำนางฟ้า หรือ **แมงอ่อนช้อย** มีความสำคัญต่อห่วงโซ่อาหารของสัตว์น้ำ โดยเป็นอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น ปลา ปู กุ้ง และแมลงน้ำ และยังเป็นแหล่งอาหารโปรตีนเสริมของชาวอีสาน จากการศึกษาความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าจากแหล่งน้ำจืดในประเทศไทย นำโดย **ศ.ดร. ละออศรี เสนาะเมือง ศูนย์วิจัยอนุกรมวิธานประยุกต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น** โดยการสนับสนุนของ โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย หรือ **บีอาร์ที (BRT, The Biodiversity Research and Training Program)** ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)** และ **ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค)** ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน คณะผู้วิจัยค้นพบไร่น้ำนางฟ้าชนิดใหม่ของโลก จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ไร่น้ำนางฟ้าสิรินธร ไร่น้ำนางฟ้าไทย และไร่น้ำนางฟ้าสยาม ซึ่งทั้ง 3 ชนิดเป็นสัตว์น้ำประจำถิ่นที่พบในประเทศไทยเท่านั้น

ไร่น้ำนางฟ้าชนิดใหม่ที่มีศักยภาพสูงทางเศรษฐกิจ

คณะผู้วิจัยศึกษาการเพาะเลี้ยงไร่น้ำนางฟ้าในระดับห้องปฏิบัติการพบว่า ไร่น้ำนางฟ้าไทยมีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าในอนาคต เพราะมีปริมาณโปรตีนสูงถึงร้อยละ 70 ซึ่งสูงกว่าอาร์ทีเมียที่มีร้อยละ 56 นอกจากนี้ ยังมีปริมาณไขมันต่ำเพียงร้อยละ 1.6 เลี้ยงง่าย โตเร็ว ดูแลไม่ยุ่งยาก ต้นทุนไม่สูงนัก และเลี้ยงเพิ่มปริมาณได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีจำนวนไข่เฉลี่ยราว 6,500-6,700 ฟองต่อแม่ไร่น้ำนางฟ้าหนึ่งตัว โดยแม่ไร่น้ำนางฟ้ามีจำนวนครั้งที่วางไข่เฉลี่ย 14 ครั้ง มีจำนวนไข่เฉลี่ย 460 ฟองต่อครั้ง และมีช่วงอายุเฉลี่ย 25 วัน **นอกจากไขไร่น้ำนางฟ้าสามารถเก็บได้ในสภาพแห้งได้เป็นเวลานานแล้ว ยังสามารถแช่แข็งไร่น้ำนางฟ้าตัวเต็มวัยส่งขายเป็นอาหาร สำหรับกุ้งกุลาดำที่เพาะเลี้ยงบริเวณชายทะเล หรือใช้เป็นอาหารเลี้ยงปลาเศรษฐกิจทั้งชนิดน้ำจืด และน้ำเค็ม แทนการนำเข้าอาร์ทีเมียบางส่วน** ซึ่งจากการทดลองพบว่าสามารถกระตุ้นการสร้างสีในปลาสวยงามได้ดี

ผลงานเด่นไบโอเทค

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะผู้วิจัยได้จดอนุสิทธิบัตร **"วิธีการเตรียมไข่โร่น้ำนางฟ้าไทยพร้อมฟัก"** และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงโร่น้ำนางฟ้าและจำหน่ายไข่ให้แก่เกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย บริษัทเอกชน และผู้สนใจทั่วไป โดยผู้อบรมสามารถนำไข่โร่น้ำนางฟ้าไปเพาะเลี้ยง ส่งขายให้กับธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามได้ในราคาสูง

ปัจจุบัน การเพาะเลี้ยงโร่น้ำนางฟ้ากลายเป็นธุรกิจ SME ที่มีตลาดทั้งในและต่างประเทศ ทำรายได้ อย่างต่ำประมาณเดือนละ 8,000 บาท โดยตัวเต็มวัยขายได้ในราคา 15-20 ตัว ต่อหนึ่งบาท ไข่แห้งราคา 10,000 ฟอง ต่อ 150 บาท และโร่น้ำนางฟ้าแช่แข็งราคา 40-60 บาท ต่อ 100 กรัม การเลี้ยงโร่น้ำนางฟ้าจึง ก้าวไปสู่การเพาะเลี้ยงในบ่อดินธรรมชาติ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นทันต่อความต้องการของตลาด

นอกจากนี้ คณะนักวิจัยได้รับเชิญไปบรรยายเรื่องการเพาะเลี้ยงเชิงพาณิชย์ในหลายประเทศ ทั้ง สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอินเดีย รวมทั้งได้รับการติดต่อให้แปลคู่มือและทำซีดีการเพาะเลี้ยงเป็น ภาษาอังกฤษ

การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงโร่น้ำนางฟ้า
แก่เกษตรกรที่สนใจ

โร่น้ำนางฟ้าแช่แข็ง

ปัจจุบันสามารถเพาะเลี้ยงโร่น้ำนางฟ้า
ในบ่อดินธรรมชาติ

โร่น้ำนางฟ้าที่เพาะเลี้ยงในบ่อดิน
โดยการเลี้ยงในกระชัง

ติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติม : ศ.ดร.ละออศรี เสนาะเมือง

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40002

โทรศัพท์ 043 342908, 043 202372 โทรสาร 043 364169